

Segregating Children of Different Backgrounds

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Introduction

1. Talmud, Bava Batra 21a

ברם זכור אותו האיש לטוב ויהושע בן גמלא שמו שאלמלא הוא נשתכח תורה מישראל שבתחלה מי שיש לו אב מלמדו תורה מי שאין לו אב לא היה למד תורה מאי דרוש +דברים י"א+ ולמדתם אותם ולמדתם אתם התקינו שיהו מושיבין מלמדי תינוקות בירושלים מאי דרוש +ישעיהו ב'+ כי מציון תצא תורה ועדיין מי שיש לו אב היה מעלו ומלמדו מי שאין לו אב לא היה עולה ולמד התקינו שיהו מושיבין בכל פלך ופלך ומכניסין אותן כבן ט"ז כבן י"ז ומי שהיה רבו כועס עליו מבעיט בו ויצא עד שבא יהושע בן גמלא ותיקן שיהו מושיבין מלמדי תינוקות בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר ומכניסין אותן כבן שש כבן שבע

2. Rama Yoreh Deah 81:7

חלב כותית כחלב ישראל, ומ"מ לא יניקו תינוק מן הכותית, אם אפשר בישראלית

Vignettes

- The Cohen family move to Toronto from the United States, where their son Jonathan, age 9, attended a day school which did not teach Ivrit b'Ivrit. Should the school accept him, or should they be concerned about dragging down the educational level of the class?
- The Schwartz family move to Toronto from the United States, where their son Sammy, age 7, attended preschool and early grades in a public school. Through tutors, he would be able to keep up with the class. Should the school accept him, or should they be concerned that he might influence other children with the language and habits he learned in public school?
- Grade 4 has 50 children enrolled, and the students will be split into three classes. The parents of 15 students suggest that their children should be placed in a class on their own, because they come from homes without television and Internet. Should the school honour their request?

Communal and Educational Issues

3. R' Samson Raphael Hirsch, Collected Writings VII pg. 108-109

When the child enters school, he acquires his first experiences in living and working together with a larger group of companions, all of whom follow the same way of life, have the same aspirations and enjoy the same rights. This association with his peers, and also his relations with his seniors and superiors at school, will prepare him for his eventual entry into the adult world and into adult society. The school offers to our little ones a world in microcosm, and the importance of this preparation should certainly not be underestimated. This is true particularly of schools that do not cultivate social distinctions, schools that, just as the adult world, are equally open to children of all social classes... Parents do not know what damage they do if they send their children to "exclusive" schools. For by so doing, they teach their children to become arrogant, to overrate outward appearances and to class others by superficial, unimportant criteria. Such children will easily acquire the habit of being courteous only to their peers or to those who, in their opinion, are their betters...

4. Talmud, Avodah Zarah 18b

מאי דכתיב אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב וכי מאחר שלא הלך היכן עמד ומאחר שלא עמד היכן ישב ומאחר שלא ישב היכן לץ [אלא] לומר לך שאם הלך סופו לעמוד ואם עמד סופו לישב ואם ישב סופו ללון ואם לץ עליו הכתוב אומר אם חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא

5. Pirkei Avot 1:7

נתאי הארבלי אומר הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע ואל תתיאש מן הפורענות

Core texts in conflict

6. Talmud, Chullin 133a

כל השונה לתלמיד שאינו הגון נופל בגיהנם שנאמר... כל השונה לתלמיד שאינו הגון כוזק אבן למרקוליס שנאמר...

7. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Talmud Torah 4:1

אין מלמדין תורה אלא לתלמיד הגון נאה במעשיו או לתם, אבל אם היה הולך בדרך לא טובה, מחזירין אותו למוטב ומנהיגין אותו בדרך ישרה ובודקין אותו, ואח"כ מכניסין אותו לבית המדרש ומלמדין אותו.

8. Talmud, Berachot 28a

אותו היום סלקוהו לשומר הפתח ונתנה להם רשות לתלמידים ליכנס שהיה רבן גמליאל מכריז ואומר כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס לבית המדרש ההוא יומא אתוספו כמה ספסלי אמר רבי יוחנן פליגי בה אבא יוסף בן דוסתאי ורבנן חד אמר אתוספו ארבע מאה ספסלי וחד אמר שבע מאה ספסלי הוה קא חלשא דעתיה דרבן גמליאל אמר דלמא חס ושלום מנעתי תורה מישראל אחזו ליה בחלמיה חצבי חיורי דמליין קטמא ולא היא ההיא ליתובי דעתיה הוא דאחזו ליה

9. Avot d'Rabbi Natan 2:9

ובית שמאי אומר' אל ישנה אדם אלא למי שהוא חכם וענו ושפל רוח וכן אבות ועשיר ובה"א לכל אדם שהרי פושעין היו בהן בישר' וכיון שהתקרבו להן לתלמוד תורה יצאו מהן חסידים וצדיקים:

Denying admission based on educational level

10. Meiri to Pirkei Avot 1:1

ולא ידקדקו יותר מדאי שלא להושיב בפניהם אלא בעלי תריסין אלא יסבירו פנים לכל הבא לפניהם שהעצים הקטנים מדליקין לגדולים ולא אמרו שלא ישנה אדם לתלמיד שאינו הגון חולין קל"ג א' אלא במי שמדותיו מגונות שזה בודאי ראוי להרחיקו הרחקה יתירה

11. R' Yosef Rozen, Tzafnat Paneiach 2:17

גבי אב חזינן דתליא במי שיש לו כשרון גדול אך כל זה באב אבל בציבור דשם הגדר גבי תינוקות של בית רבן משום תקנת יהושע בן גמלא...

12. R' Yisrael Meir Lau, Yachel Yisrael 2

אי אפשר לומר שהכוונה היא שאינו שומר מצוות התורה, דאדרבה בודאי צריך ללמדו תורה והתלמוד מביא לידי מעשה, וכמבואר ברמב"ם שם (פ"א ה"ג) ע"פ הגמ'. לכן נראה שכוונת הרמב"ם היא למי שאינו בעל מידות טובות וישרות.

Denying admission or segregating based upon conduct

13. R' Moshe Feinstein, Igrot Moshe Orach Chaim 2:73

נשאלתי מרב אחד אם יניחו לבן הנולד לישראלית הנשואה לנכרי לקראו לתורה ביום הבר מצוה שלו... וכן היה טוב שלא לקבלו ללמוד בהת"ת מאותו הטעם למיגדר מלתא, ורק כשתפרד האם מהנכרי יש ללמדו כדין ולקראו לתורה ולעשות שמחה ביום הבר מצוה שלו. ואם יש חשש שיתקלקלו ילדים אחרים עי"ז שיקבלוהו בהת"ת אסור גם מדינא.

14. R' Shmuel Eliezer Eidels, Maharsha to Chullin 133a

השונה התורה שהיא אבן יקרה לאינו הגון הנה הוא הוסיף אבני מכשול בו שאינו לומדה אלא לתכלית וכוונה רעה

15. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Deiot 6:1

דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחביריו נוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם... ואם היו כל המדינות שהוא יודעם ושומע שמועתן נוהגים בדרך לא טובה כמו זמנינו, או שאינו יכול ללכת למדינה שמנהגותיה טובים מפני הגייסות או מפני החולי ישב לבדו יחידי כענין שנאמר ישב בדד וידום, ואם היו רעים וחטאים שאין מניחים אותו לישב במדינה אלא אם כן נתערב עמהן ונוהג במנהגם הרע יצא למערות ולחוחים ולמדברות, ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים כענין שנאמר מי יתנני במדבר מלון אורחים.

16. R' Yehudah haChasid, Sefer Chasidim 189

ואם לחכם תלמידים ואחד עוסק לקנטר את הרב ואת התלמידים חביריו מוטב לגרש את האחד לתקנת האחרים הטובים

17. Midrash, Kohelet Rabbah 3

מפני מה ברא הקב"ה לאברהם אבינו באמצע כדי שיסבול הדורות שלפניו והדורות הבאים אחריו, א"ר לוי מכניסין את המתוקנת לביתה של המקולקלת ואין מכניסין המקולקלת לביתה של המתוקנת

18. R' Yekutiel Yehudah Halberstam, Divrei Yatziv 137:4

והיה אפשר לומר שרק ללמדו אסור ביחד עם תלמידים אחרים, ומזה מיירי בפרק תפלת השחר דנקט ביהמ"ד, וה"נ מיירי הך דתלמיד שאינו הגון, שאפשר שיזיק לתלמידים אחרים, והוא כהדא דהספר חסידים סי' קפ"ט מוטב לגרש את האחד לתקנת האחרים הטובים עיי"ש, משא"כ ללמדו לבדו אפשר דשרי ובכה"ג איירי באדר"ג

19. R' Avraham Yitzchak haKohen Kook, Olat Re'iyah I pg. 81

יש שהעזות שלו הולכת ומתגברת, מפני טבע הרע שבנפשו. זהו אדם רע. ויש שמצד עצמו לא היה נוטה אל העזות, אלא שההצטרפות שלו עמנו, ותכונת ההתנגדות שבמדות ובאופי, היא גורמת לו, שיהיה נוטה להיות עז פנים. זהו חבר רע. ויש שגם החברות לא תעיר בו את הרגש המכוער של העזות, אבל כשיהיו ענינים מעשיים מנוגדים, ע"י עסקים מעוררים נגודים וקנאות ויתר המדות הרעות, אז יגלו בו התכונות של השפעת עזות הפנים וזהו שכן רע...

20. R' Shlomo Aviner, Pirkei Chinuch I pg. 82

אם לי לא מפריע לגור עם אדם חילוני, אין שום איסור לחיות אתו. לא מצאנו בשום מקום איסור לגור בבית משותף עם צדוקי, לעומת מגורים עם גוי שאסרו. יותר מזו, אפילו אם בשכונתי גר צדיק אך הוא מזיק לי ומשפיע עלי לרעה, אזי עלי להתרחק ממנו כיון שהוא "שכן רע" – ששכונתו רעה לי, ואילו מרשע שאינו מזיק לי – איני חייב להתרחק.

21. R' Aharon Leib Shteinman, cited in <http://www.5ijt.com/local-news/11089>

Rav Shteinman, upon seeing the list of students, asked why these particular young ladies were not accepted into the local Bais Yaakov. The Avreichim quickly corrected Rav Shteinman and stated that it was not that they were not accepted. Au contraire, these young ladies were from the finer families, a cut above the standard "Bais Yaakov" family. The parents had willingly registered them in this elite school. Rav Shteinman responded that, if that is the case, the plans for the school should be negated immediately...

A few days after the incident developed Rav Shteinman explained, "The Bais Yaakov schools do an extraordinary job in educating our girls, and there are a number of reasons why developing more "elite" schools is unwarranted. One reason is that it is important that the parents understand that a child raised in a manner that is disconnected from her friends, can and does ruin the child forever. Children learn with their peers and the elitism can be most destructive to them."

22. R' Yaakov Kamenetzky, conversation with teachers, cited by Aharon Hersh Fried, Hakirah Vol. 13

It's a more normal setting, children from different Jewish backgrounds, it's a broader exposure.

23. R' Avraham Yeshayah Karelitz (Chazon Ish), cited in Maaseh Ish 4:46

היה בחור בישיבה פלונית שהנהלת הישיבה החליטה לסלקו מהישיבה. אני למדתי בישיבה ההיא, והחזו"א החל לומר לי: זורקים בחור מישיבה, מה יש? הוא אינו מתאים!... הרי הדבר דומה לזריקת חולה קשה מ"בית החולים", להיכן יילכו החולים אם לא לביה"ח!... הם חושבים רק "שהעסק ילך", היחיד לא איכפת להם!

24. R' Shlomo Aviner, Pirkei Chinuch I pg. 82

שאלה: מה פירוש "אל תתחבר לרשע"?

תשובה: דווקא מזה אפשר לדייק. אתה אל תתחבר אליו, אך הרשע יכול להתחבר אליך. אם מהלך ההשפעה הוא ממני אליו, מותר. אך אם אני מתחבר אליו, אני זקוק לו ואני מושפע ממנו, אז ודאי לא טוב.